

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

[Cilt/Volume: 8, Sayı/Issue: 2, Ağustos/August 2024]

Özlem ERDOĞAN

<https://orcid.org/0000-0003-4266-7666>

Dr. Öğr. Üyesi

oordogan@cumhuriyet.edu.tr

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

<https://ror.org/04f81fm77>

Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

“Eşitlik Öbeği” Üzerine

On The “Equality Phrase”

Araştırma Makalesi | *Research Article*

Geliş Tarihi | *Date Received*: 16.02.2024

Kabul Tarihi | *Date Accepted*: 11.06.2024

Yayın Tarihi | *Date Published*: 30.08.2024

Atf | *Citation*

Erdoğan, Ö. (2024). “Eşitlik Öbeği” Üzerine. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 8(2), 1064-1076.

<https://doi.org/10.34083/akaded.1438192>

Erdoğan, Ö. (2024). On The “Equality Phrase”. *Journal of Academic Language and Literature*, 8(2), 1064-1076.

<https://doi.org/10.34083/akaded.1438192>

Makale Bilgisi | *Article Information*

Değerlendirme <i>Review Reports</i>	Çifti Taraflı Kör Hakemlik (İki İç Hakem+İki Dış Hakem) <i>Double-blind. (Two External Referees)</i>
Etik Beyan <i>Ethics Statement</i>	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur <i>Ethical principles were followed during the preparation of this study</i>
Etik Kurul Belgesi <i>Ethics Committee Approval</i>	Makale, Etik Kurul Belgesi gerektirmemektedir <i>Article does not require an Ethics Committee Approval.</i>
Etik Bildirim <i>Complaints</i>	adeddergi@gmail.com
Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir <i>The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest</i>
Benzerlik Taraması <i>Similarity Checks</i>	Yapıldı <i>Yes - iThenticate</i>
Telif Hakkı ve Lisans <i>Copyright&License</i>	Yazarlar, dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler. Bu çalışma Atif-GayriTicari 4.0 Uluslararası lisansı altında yayımlanır <i>Authors publishing with the journal retain the copyright. This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International</i>

© Özlem ERDOĞAN | Creative Commons [Attribution-NonCommercial 4.0 International](#)

Öz

Türkçenin sözdizimi kaynaklarında kimi zaman “eşitlik öbeği” veya “eşitlik grubu” şeklinde adlandırılan bir sözcük öbeğinden söz edildiği görülür. Kısaltma öbeklerinin bir alt türü olarak gösterilen bu öbek, birinci unsuru -CA eşitlik ekini alan bir sözcük öbeği olarak tanımlanır. Verilen örnekler, kimi kaynaklarda “kendince haklı, sayıca üstün, yaşça büyük” vb. şeklindedir. Kimi kaynaklarda ise bu tür örnekler ilaveten “insanca davranış, dostça sesler, milyonlarca çocuk” vb. örnekler de eşitlik öbeği olarak gösterilmiştir. Ayrıca, eşitlik öbeği gibi bir sözcük öbeğinden hiç söz etmeyen ve bu tür örnekleri tamamen farklı şekillerde değerlendiren kaynaklar da bulunmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu örneklerin ele alınış biçimiyle ilgili mevcut değerlendirmelerin neler olduğu araştırılmış ve ardından eldeki örneklerin sözdizimsel açıdan nasıl açıklanabileceği ve özellikle de bu örneklerin “eşitlik öbeği” olarak adlandırılacak ayrı bir öbek türünü temsil edip etmediği sorularına cevap aranmıştır. Bu doğrultuda, ilk olarak -CA ekinin birden fazla sözcük arasında anlamsal ve yapısal bir bağ kurarak öbek oluşturabilmek gibi bir işlevinin olup olmadığı sorgulanmıştır. İkinci olarak da isimleri sığa veya zarfa dönüştüren -CA ekinin bu işleviyle eldeki örneklerin sözdizimsel yapısını nasıl etkilediği üzerinde durulmuştur. Ayrıca, benzer işlevleri gösteren başka eklerin ve benzer sözdizimsel özellikler gösteren başka öbeklerin olup olmadığına da bakılmış ve bu doğrultuda karşımıza çıkan öbeklerle eşitlik öbeği olarak tanımlanan örnekler karşılaştırılmıştır. Sonuçta ise bu örneklerin bir kısmının sıfat tamlamalarıyla ve bir kısmının da zarf öbekleriyle gösterdiği yapısal benzerliğe dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk dili, sözdizimi, sözcük öbekleri, eşitlik öbeği, eşitlik eki.

Abstract

In Turkish grammar, there is sometimes a word phrase called “equality phrase”. This word phrase, considered as a subtype of abbreviation phrases, is defined as a word phrase whose first element takes the equality suffix -CA. The examples given in some sources are as follows: “kendince haklı, sayıca üstün, yaşça büyük” etc. In addition to such examples, some sources also give the following examples: “insanca davranış, dostça sesler, milyonlarca çocuk”. Moreover, there are also sources that don’t mention a phrase like the equality phrase at all and evaluate such examples in completely different ways. In this study, it has been investigated what the current evaluations are about the way these examples are handled. Then, answers have been sought to the questions of how the examples mentioned could be explained syntactically and especially whether these examples represent a different type of word phrase that can be called “equality phrase”. In this regard, it has been first questioned whether the -CA suffix has a function such as creating a word phrase by establishing a semantic and structural link between more than one word. Secondly, it has been focused on how the -CA suffix, which transforms nouns into adjectives or adverbs, affects the syntactic structure of the examples with this function. In addition, it has been examined whether there are other suffixes having similar functions and other word phrases having similar syntactic features, and accordingly, the word phrases being encountered and the examples defined as equality phrases have been compared. Finally, it has been pointed out that some of these examples resemble adjective phrases and some resemble adverbial phrases.

Keywords: Turkish language, syntax, word phrases, equality phrase, equality suffix.

Giriş

Türkçenin sözcük öbekleri ve bu öbeklerin tanımlanması konusu, sözdizimi kaynaklarında ana hatlarıyla ve belli ölçüde standart bir zemine oturtulmuş gibi görünmektedir. Bununla birlikte, bu konuya daha yakından bakıldığında arada farklı şekillerde tanımlanan ve adlandırılan pek çok öbekte de karşılaşmanın mümkün olduğu ifade edilebilir. Bu tür öbeklerin kaynaklar arasında karşılaştırmalar yapılarak tespit edilmesi ve bu doğrultuda karşımıza çıkan örnekler nasıl bakıldığı ve bakılması gerektiği sorularına cevap aranması, Türkçedeki öbeklerle ilgili mevcut tanım, adlandırma ve sınıflandırma sorunlarının neler olduğunu belirleyerek bunlara bir çözüm bulabilmek açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda ele alınabilecek öbeklerden biri de “eşitlik öbeği” olarak adlandırılan sözcük öbekleridir.

“Eşitlik Öbeği” Kavramı ve Bu Kavram Bağlamında Öne Çıkan Örneklerin İncelenmesi

Türkçenin sözdizimi kaynaklarında “Kısaltma Öbekleri” üst başlığı altında “Eşitlik Öbeği” veya “Eşitlik Grubu” şeklinde adlandırılan bir öbek türü karşımıza çıkar. İlk unsurunun -CA eşitlik ekini aldığı söz konusu öbek “*kendince haklı (sebepler), yaşça büyük (adam), sayıca üstün (asker)*” ve “*insanca davranış, dostça sesler, milyonlarca çocuk*” vb. şekillerde örneklendirilir. Bu örneklerden “*insanca davranış, dostça sesler, milyonlarca çocuk*” şeklinde olanlarda birinci unsurun kendinden sonra gelen ismi genellikle nitelediği ve bazen de sayı, belirsizlik vb. açılardan belirttiği görülür. “*kendince haklı (sebepler), yaşça büyük (adam), sayıca üstün (asker)*” şeklindeki örneklerde ise birinci unsurun kendinden sonra gelen bir sıfatı derecelendirme, sınırlandırma veya azlık-çokluk gibi anlam ilgileriyle tamamladığı ifade edilebilir.

Bu örneklerin kaynaklarda ele alınış biçimiyle ilgili dikkat çeken ilk hususlardan biri, söz konusu iki örnek tipinin ikisinin de aslında her kaynakta eşitlik öbeği olarak gösterilmemiş olmasıdır. Söz gelimi, Karahan (2006), Aktan (2009) ve Demir (2019) -bu konuda doğrudan bir açıklama veya ayırım yapmamış olmakla birlikte- eşitlik öbeği olarak sadece “*kendince haklı*” ve “*sayıca üstün*” şeklindeki örnekler yer vermişlerdir. Özkan ve Sevinçli (2011), Karaağaç (2011), Özkan, Toker ve Aşçı (2016) ve Böler (2019) tarafından verilen örnekler arasında ise her iki tipe de rastlanmak mümkündür.

Tüm bunların dışında, eşitlik öbeği gibi bir öbek türünden hiç söz etmeyen araştırmacılar da bulunmaktadır. Bu araştırmacılar arasında ise Ergin (1962), Bilgegil (1963), Hatiboğlu (1972), Banguoğlu (1974), Kükey (1975), Sağlam (1977), Şimşek (1987), Koç (1990), Karaörs (1993), Delice (2007), Özmen (2013), Kültürel (2018), Balyemez (2018), Dinar (2020) ve Altun (2023) anılabilir. Ayrıca, bu isimlerden Özmen (2013, s. 69) “*yüzlerce sene*” örneğine sıfat tamlamaları arasında yer vermiştir. Efendioğlu (2008, s. 78) “*epeyce büyük*” örneğini zarf tamlamaları arasında göstermiştir. Gökdayı (2020, s. 171) ise konuya *Evensel Dilbilgisi* kuramı çerçevesinde yaklaşarak eşitlik grubu şeklinde adlandırılan “*insanca davranış, sayıca az, yaşça büyük*” vb. öbeklerin ad öbeği olarak ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Bu genel tablo, hem söz konusu örneklerin nasıl açıklanabileceği konusunda hem de bu örneklerin bilinen tüm öbeklerin dışında “eşitlik öbeği” olarak adlandırılacak ayrı bir kategoriye temsil edip etmediği hakkında yorum farkına dayalı bazı belirsizliklerin olduğuna işaret etmektedir. Bundan dolayı, eldeki örneklerin gerek sözdizimsel özellikleri gerekse karşıladığı terim, kavram ve tanım boyutu açısından yeniden gözden geçirilmesinde ve detaylı bir şekilde incelenmesinde yarar görülmektedir.

Bunun için ilk olarak “eşitlik öbeği” tanımlamasına daha yakından bakmak gerekirse kaynaklarda bu kavramla ilgili çoğunlukla bir tanım cümlesi ve örneklerden oluşan kısa açıklamalara rastlandığı ifade edilebilir. Tanımlar, birbirini takip eder niteliktedir ve örnekler de çoğu kez birbirinin aynısı veya bir benzeridir.

Uygur (1997, s. 547-548), bu bağlamda söz konusu örneklere “eşitlik grubu” adlandırmasıyla dikkat çeken araştırmacıların başında anılabilir. Bu konuda *Eşitlik (Ekuvatif) Eki ve Eşitlik (Ekuvatif) Grubu Üzerine* başlıklı makalesiyle kısaltma grupları içinde “eşitlik grubu” adı altında bir öbekten daha söz edilebileceğine belirten Uygur (1997, s. 548) bu öbeği şöyle açıklamıştır: “(...) eşitlik hâli eki, mukayese (nispet) fonksiyonu çerçevesinde isimler/vasf isimleriyle birlikte kullanılmak suretiyle eşitlik grubu meydana getirmektedir.” Örnekleri ise şu şekildedir: *sayıca fazla, estetikçe değerli, zekaca üstün*.

Karahan (2006, s. 83), Uygur (1997) tarafından önerilen bu öbeği “Kısaltma Grupları” arasında “eşitlik grubu” olarak göstermiştir. Sonraki yıllarda da aynı tip örnekleri kısaltma gruplarının bir alt çeşidi olarak göstermeye devam eden Karahan (2023, s. 110), konuyla ilgili şu açıklamalara yer vermiştir: “*Birinci unsuru eşitlik eki taşıyan kısaltma grupları: isim+eşitlik hâli eki+isim=kısaltma grubu zekâ+ca+üstün=zekâca üstün (çocuklar)*. Karahan’ın verdiği diğer örnekler ise şu şekildedir: “*sayıca / fazla (düşman), zekâca / üstün (çocuklar), vücutça / zayıf (insanlar), kendilerince / haklı (sebepler)*”.

Aktan (2009, s. 80), “Kısaltma Grupları”nın bir alt başlığı olarak gösterdiği “Eşitlik Grubu” bölümünde şu tanıma yer vermiştir: “*Birinci unsuru eşitlik hâli eki almış isimle, yalın hâlde olan başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur.*” Devamında ise bu kısaltma grubunun örneklerinin sayıca az olduğunu belirterek bu örnekleri şu şekilde sıralamıştır: “*sayıca / az (soru), zekâca / zeki (çocuklar), vücutça / şişman (insanlar), kendilerince / haklı (sebepler), yaşça / büyük (adam), bilgice / zayıf (öğretmen)* vb.”

Özkan ve Sevinçli (2011, s. 113), “Kısaltma Grupları” içerisinde ele aldığı “Eşitlik Grubu” için şu açıklamalara yer vermiştir: “*Eşitlik grubu, eşitlik eki (-cA, -çA) almış bir isimle başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur.*” Örnekleri ise şu şekildedir: “*sayıcı üstün, gönlünce hareket, insanca muamele, dostça davranış, akıllıca hareket, zekaca üstün* vb.”

Karaağaç (2011, s. 150), “Kısaltma Öbekleri” başlığı altında “Eşitlik Hâli Öbeği” şeklinde adlandırdığı öbek türünü şu şekilde tanımlamıştır. “*Eşitlik eki veya edatı almış bir isim ögesinin bir başka isim ögesi ile kurduğu söz öbeğidir. Bu öbekte, birinci öge, eşitlik eki veya edatı taşır.*” Devamında, söz konusu öbeklerin sıfat tamlamalarıyla olan benzerliği konusunda şu açıklamalara yer vermiştir: “*Sıfat tamlamasında olduğu gibi bu öbekte de bir niteleme vardır. Kuruluş olarak sıfat tamlaması gibidir, burada da birinci öge, ikinci ögeyi*

niteleme görevi üstlenmiştir. *Hâl eki almış olan söz sıfat olarak algılanır.*” Ayrıca, bu öbeği “[*isim + eşitlik ek veya edati*] + [*isim+Ø*]” şeklinde bir formülle göstermiştir. Örnekleri ise şu şekildedir: “*delicesine sevgi, kardeşçe yaşayış, oldukça kötü bir rol, birtakım delice hülyalar, milyonlarca çocuk, olanca gerçeğiyle, tabiatın başka varlıklarından ayıran başlıca özellik, oldukça kuvvetli bir çocuk hastalığı, yeterince yağış, dostça sesler, insanca davranış, çocukça gülüş.*”

Özkan, Toker ve Aşçı (2016, s. 121), “Kısaltma Grupları” içerisinde yer verdiği “Eşitlik Grubu” başlığı altında şu açıklamalarda bulunmuştur: “*Eşitlik hâlindeki bir unsurla ondan sonra gelen bir isim unsurunun oluşturduğu kelime grubuna eşitlik (ekvatif) grubu denir. Eşitlik hâli eki taşıyan unsur önce, diğer isim ise sonra gelir.*” Ardından bu öbeğin yapısını “*isim+eşitlik eki + isim= eşitlik grubu*” şeklinde göstermiş ve şu iki örneğe yer vermiştir: “*Aşağılık korkusuyla, ustaca taklide yeltendiğiniz Batının bağırsak ifrazı olup çıkıyorsunuz!*” ve “*Yani hesapça ben size borçlu kalmaktayım.*”

Demir (2019, s. 44), “Kısaltma Öbekleri” üst başlığı altında “Eşitlik Öbeği” şeklinde adlandırdığı öbek türünü şöyle açıklamıştır: “*Eşitlik hâli eki almış bir ismin başka bir isimle oluşturduğu sözcük öbeğidir. Eşitlik hâli ekini birinci unsur almaktadır.*” Devamında ise öbeğin yapısını “*isim (eşitlik hâli eki) + isim (yalın hâl)= Eşitlik Öbeği*” şeklinde göstermiş ve “*kendince haklı (kişi)*” ve “*sayıca fazla (kalem)*” örneklerine yer vermiştir.

Böler (2019, s. 199), “Kısaltma Grupları” bölümündeki “Eşitlik Grubu” başlığı altında şu tanıma yer vermiştir: “*-CA eşitlik hâli eki taşıyan bir isim ögesiyle bir başka isim ögesinin oluşturduğu kelime grubuna eşitlik gurubu denir.*” Ardından bu öbeğin yapısını “[*isim + /-CA eşitlik hâli eki*] + [*isim+Ø*]= *eşitlik grubu*” şeklinde göstermiş ve “*ruhça ve kafaca halis*”, “*bedence yorgun*” ve “*yaşça büyük*” örneklerine yer vermiştir.

Tüm bu açıklama ve örnekler doğrultusunda konuyla ilgili öne çıkan noktalar şöyle özetlenebilir:

1. “Eşitlik Grubu”, “Eşitlik Öbeği” veya “Eşitlik Hâli Öbeği” şeklinde adlandırılan örnekler, bir tür kısaltma öbeği olarak değerlendirilmiştir.
2. Öbek, -CA eşitlik eki almış bir ismin başka bir isimle oluşturduğu sözcük öbeği olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, “[*isim + /-CA eşitlik hâli eki*] + [*isim+Ø*]= *eşitlik grubu*” vb. formüllerle birinci ismin -CA ekini alırken ikinci ismin ek almadığı bir yapı tarif edilmiştir.
3. Tanım cümleleri birbirine yakın olsa da verilen örneklere bakıldığında başlıca iki ayrı tip örnek dikkat çekmektedir. Bu örneklerden ilki “*insanca davranış*” ve ikincisi “*yaşça büyük (adam)*” şeklindedir. Bu iki örnek, gerek öbeği oluşturan sözcüklerin türü gerekse ortaya çıkan yapı bakımından farklı görünmektedir. İlk örnekte -CA ekini alan unsur, sıfat işleviyle kendinden sonra gelen bir ismi nitelemiş ve böylece, [*sıfat / isim*] yapısında bir öbek meydana gelmiştir. İkinci örnekte ise bu unsur, zarf işleviyle kendinden sonra gelen bir sıfatı tamamlamış ve bunun sonucunda da [*zarf / sıfat*] yapısında bir öbek ortaya çıkmıştır.

Buna göre, “eşitlik öbeği” gibi bir adlandırmanın kavramsal açıdan sadece aynı nitelikte ve kendine mahsus örnekleri karşılaması gerekirken karşımıza çıkan örneklerin öncelikle bire bir aynı olmadığı ifade edilebilir. Türkçenin sözcük öbekleri arasında eşitlik öbeği gibi bir öbek türüne yer verilebilmesi ise ancak eldeki örneklerin ayrı özelliklerinin saptanmasına bağlıdır. Bu özellikleri saptayarak söz konusu örneklerin ayrı bir öbek türü oluşturup oluşturmadığını anlamak için de ilk olarak diğer öbeklerle karşılaştırmalar yapılabilir.

Bu bağlamda, Türkçedeki tüm sözcük öbekleri için göz önünde bulundurulabilecek ilk özelliklerden biri, öbeğin bir ek vasıtasıyla kurulup kurulmadığı meselesidir. Daha açık bir ifadeyle, Türkçede öbeği oluşturan sözcükler arasındaki anlamsal bütünlük ve yapısal ilişki, bazı öbeklerde sözcüklerin sadece belli bir sıra ve anlama göre yan yana getirilmesi yoluyla sağlanırken bazı örneklerde bunun için belli eklerin kullanıldığı ve öbeğin bu ekler sayesinde kurulduğu görülür. Söz gelimi, [güzel / gün] gibi bir sıfat tamlaması, iki sözcüğün içerdiği anlamdan dolayı sadece yan yana gelmesiyle oluşmuştur. Bu tür öbeklerde söz gelimi, [güzel / günler] örneğindeki gün-ler sözcüğünde olduğu gibi çokluk eki görülebilir veya [soğuk / su] örneğindeki soğu-k sözcüğünde olduğu gibi yapım eklerine rastlanabilir. Bununla birlikte, burada görülebilecek eklerin öbeğin meydana gelmesi açısından belli bir işlevinin olmadığını da altı çizilmelidir.

Bir ekin bir öbek kurması ise söz gelimi, [kapının / kolu] gibi bir belirtili isim tamlamasında olduğu gibi gerçekleşmektedir. Bu örnekte birinci unsur ilgi ve ikinci unsur iyelik eki almıştır ve bu ekler olmadan söz konusu örnek bir belirtili isim tamlaması olarak tanımlanamaz. Yani, bu tür örneklerde öbeğin öbek olarak tanımlanması, adlandırılması ve sınıflandırılması belli eklerle bağlıdır. Bu ekler olmadığında sözcükler arasındaki anlamsal ve yapısal bütünlük de ortadan kalkmaktadır.

Türkçede belirtili ve belirtisiz isim tamlamaları veya fiilimsi öbekleri gibi bu şekilde bir ek vasıtasıyla kurulmuş birçok öbekten söz edilebilir. Bu tür öbeklerin bir kısmı da kaynaklarda “Kısaltma Öbekleri” üst başlığı altında toplanmıştır. Yukarıda belirtildiği gibi “eşitlik öbeği” olarak adlandırılan örnekler de bu başlık altında gösterilen öbeklerden biridir. Dolayısıyla eşitlik öbekleri, en yakın “Kısaltma Öbekleri” başlığı altında ele alınan diğer öbeklerle kıyaslanabilir görünmektedir.

Bu durumda söz konusu başlık altında başka hangi öbeklerin bulunduğu bakıldığında belirtme öbeği, yönelme öbeği, bulunma öbeği, ayrılma öbeği, iyelik öbeği ve ilgi öbeği gibi sözcük öbeklerinin öne çıktığı görülmektedir. İki isimden oluşan bu öbeklerde ikinci isim ek almazken birinci ismin üzerine -I, -A, -DA, -DAn, -(s)I, -In/nIn gibi belli ekler gelmektedir. Böylece, [yüzü / aşkın], [başına / buyruk], [yükte / hafif], [gözden / irak], [bacağı / sakat] ve [Ayşe'nin / ev] gibi örnekler karşımıza çıkmaktadır. Burada her öbek, birinci unsurunda görülen ekin en yaygın işleviyle anılarak belirtme öbeği, yönelme öbeği, bulunma öbeği vb. şekillerde adlandırılmıştır.

Söz konusu öbeklerin yapısıyla ilgili başlıca iki ortak özellik üzerinde durulabilir. Bunlardan ilki, burada sözü geçen her ekin iki sözcük arasındaki anlamsal ve yapısal bağı

kuruyor olmasıdır. Yani, söz gelimi [*yükte* / *hafif*] gibi bir bulunma öbeğinde *yük* ve *hafif* sözcüklerinin bir anlam etrafında birleşmesi ve yapısal olarak öbek niteliği gösterebilmesi, ilk sözcüğün aldığı *-DA* eki vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Söz konusu sözcükler, bu ek olmadan birbirinden ayrı kalmakta ve anlamlı bir bütün oluşturamamaktadır. Bu açıdan *-DA* eki, burada “sözcük öbeği oluşturmak” gibi bir işlevi yerine getiren bir “kurucu ek” (Delice, 2000, s. 228-229; Karaca, 2013, s. 12) olarak görülebilir. Aynı işlev, bu öbeklerin ilk unsurunda yer alan diğer ekler için de söz konusudur. Yani, diğer ekler de başka örneklerde hangi kategoriye özgü bir işlev gösterirse gösterebilir bu yapı içinde yer aldığı anda artık öbeği kurma işlevini üstlenmiş olmaktadır.

Kısaltma öbeği olarak gruplandırılan örneklerde gözlemlenen ikinci özellik ise ilk ismin ek aldıktan sonra da yine sözcük türü bakımından isim özelliği göstermesidir. Yani, [*yükte* / *hafif*] gibi bir bulunma öbeğinde *yük* sözcüğü de isimdir; bu ismin *yükte* şeklinde ek almış hâli de yine isimdir. Bu özellik [*yüzü* / *aşkım*], [*başına* / *buyruk*], [*gözden* / *ırak*], [*bacağı* / *sakat*] ve [*Ayşe'nin* / *ev*] şeklindeki diğer örnekler için de aynı şekilde tekrar edilebilir. Yani, bu örneklerin tamamında öbeğin birinci unsuru, ek aldıktan sonra da isimdir.

Diğer taraftan, bir ekin öbek kurmak yerine eklendiği sözcüğün türünü değiştirmesi de mümkündür. Böyle bir durumda, söz gelişi bir isim ek aldıktan sonra sıfat veya zarf gibi başka bir sözcük türünün özelliklerini taşımaya başlar ve bu dönüşümü gerçekleştiren ek de bir “dönüştürücü ek” (Delice, 2000, s. 229-231; Karaca, 2013, s. 11-12) işlevi göstermiş olur. Örneğin, [*yeni* / *ev*] gibi bir sıfat tamlamasında sıfat unsurunun yerini *boyalı* sözcüğü de alabilir ve bu durumda, [*boyalı* / *ev*] şeklinde bir sıfat tamlaması karşımıza çıkar. Burada *-li* eki, sıfat tamlamasını kurmamış; üzerine geldiği ismi sıfat tamlamasının birinci unsurunu oluşturabilecek alternatif sıfatlardan birine dönüştürmüştür. Aynı işlev, yukarıda kısaltma öbekleri bağlamında sözü geçen eklerin bir kısmında da görülebilir. Söz gelimi, [*gözde* / *öğrenci*] örneğinde *-DA* eki ve [*sudan* / *sebe*] örneğinde *-DAn* eki ismi sığara dönüştürmüş ve dolayısıyla, bir dönüştürücü ek işlevi üstlenmiştir.

Buna göre, aradaki işlev farkı göz önünde bulundurularak [*yükte* / *hafif*] ve [*gözde* / *öğrenci*] örnekleri karşılaştırıldığında her iki örnekte de birinci unsur *-DA* ekini almış olsa da bu örneklerin aynı yapıyı temsil ettiği söylenemez. [*yükte* / *hafif*] örneğinde birinci unsur isim; [*gözde* / *öğrenci*] örneğinde birinci unsur sıfattır. [*yükte* / *hafif*] örneği *-DA* ekinin iki isim arasında anlamsal ve yapısal bir bağ kurması yoluyla oluşmuştur; [*gözde* / *öğrenci*] örneği ise *-DA* ekinin sığara dönüştürdüğü sözcüğün kendinden sonraki ismi niteliğiyle meydana gelmiştir. Bu açıdan, [*yükte* / *hafif*] örneği [*isim+DAn* / *isim*] şeklindeki yapıyla bulunma öbeği olarak değerlendirilebilir; ancak, [*gözde* / *öğrenci*] örneği [*sıfat* / *isim*] şeklindeki yapıyla bir sıfat tamlamasıdır.

Başka bir örnek vermek gerekirse [*gözden* / *ırak*] ve [*sudan* / *sebe*] örnekleri karşılaştırılabilir. *-DAn* ekinin farklı işlevlerle kullanıldığı bu örnekler arasındaki en büyük farklılıklardan biri, *gözden* sözcüğünün isim olmasına karşılık *sudan* sözcüğünün sıfat işlevinde olmasıdır. Aradaki sözdizimsel farklılık ise [*gözden* / *ırak*] örneği için

[*isim+DAn / isim*] yapısında bir ayrılma öbeği; [*sudan / sebep*] örneği için de [*sıfat / isim*] yapısında bir sıfat tamlaması şeklinde açıklanabilir.

Bu doğrultuda, “*insanca davranış*” ve “*yaşça büyük*” gibi örneklere bakıldığında bu tür örneklerin tanımlanmasında da temel olarak -CA ekinin nasıl bir işlev gösterdiği sorusu belirleyici görünmektedir. Bu ekin birden çok işlevle karşımıza çıkması mümkündür;¹ ancak, konumuz açısından bir sınırlandırmaya gidildiğinde yukarıda sözü edilen iki noktanın özellikle önem kazandığı düşünülebilir. Yani buna göre, söz konusu örneklerin de bir çeşit kısaltma öbeği olarak değerlendirilebilmesi için -CA ekinin ilk olarak “sözcükler arasında bir öbek oluşturacak şekilde anlamsal ve yapısal bir bağ kurması” ve ikinci olarak da “eklendiği sözcüğün türünü değiştirmemesi” gerekir.

Eldeki iki tip örneği buna göre ayrı ayrı değerlendirmek gerekirse ilk olarak “*insanca davranış*” şeklindeki örneklerde -CA ekinin ismi sıfata dönüştürdüğü görülmektedir. Buna göre, ilk unsuru sıfat olan söz konusu örnek, ilk unsuru isim olan [*yüzü / aşkın*], [*gözden / irak*], [*bacağı / sakat*] ve [*Ayşe'nin / ev*] gibi diğer örneklerden farklıdır. İlk unsuru sıfat ve ikinci unsuru isim olan bir öbek de gösterdiği [*sıfat / isim*] şeklindeki yapı bakımından ancak bir sıfat tamlaması olarak değerlendirilebilir. Burada -CA eki, sıfat tamlamasını kurmamış; bu ek tarafından sıfata dönüştürülen sözcük [*doğru / davranış*], [*çirkin / davranış*] vb. sıfat tamlamalarındaki sıfat unsuruyla aynı diziselik içinde kullanılmıştır. -CA ekinin bu örnekte gösterdiği “ismi sıfata dönüştürme” işlevini söz gelimi [*çocuksu / davranış*] örneğinde olduğu gibi -sI eki, [*alaycı / davranış*] örneğindeki gibi -CI eki, [*yersiz / davranış*] örneğinde olduğu gibi -sIz eki ve daha başka ekler de gösterebilir. Bu tür örneklerde ismi sıfata dönüştüren ek esas alınarak nasıl özel bir adlandırmaya gidilmiyorsa [*insanca / davranış*] gibi örnekler için de aynı yolun izlenmesi kanaatimizce daha uygundur.

¹ -CA ekiyle ilgili olarak Ergin (1962, s. 158, 227), Korkmaz (2005, s. 72-73) ve daha birçok araştırmacı tarafından bu ekin hem çekim eki hem de yapım eki işlevi gösterebileceği dile getirilmiştir. Buna göre söz konusu ek, üzerine geldiği sözcüklere eşitlik, benzerlik, karşılaştırma vb. anlam ilgileri kattığı *insanca*, *binlerce*, *bence*, *yavaşça* vb. örneklerde bir çekim ekidir ve çekim ekleri arasında da genellikle durum ekleri kategorisinde gösterilmiştir. Üzerine geldiği isimden *Türkçe*, *Kırgızca* gibi dil ve lehçe isimleri; *Çamlıca*, *Kanlıca* gibi yer isimleri; *karaca*, *kokarca* gibi hayvan isimleri vb. sözcükler türettiği örneklerde ise söz konusu ek, artık bir yapım eki olarak değerlendirilmiştir. Bunun dışında, ekin işlevleriyle ilgili daha ayrıntılı tasnif çalışmalarından da söz etmek mümkündür. Bu çalışmalardan birini *Türkiye Türkçesinde Eklerin İşlevleri* başlıklı doktora teziyle ortaya koyan Karaca (2013), Türkçedeki tüm ekleri yapım ekleri ve çekim ekleri olarak ikiye ayırmak yerine işlevsel özelliklerine göre sekiz farklı grupta ele almış ve bunlar arasında -CA eki için de dört ayrı işlevden söz etmiştir. Buna göre, -CA eki *Türkçe*, *Çamlıca*, *kokarca* vb. örneklerde “yapım eki” işlevindedir. Bunun dışında söz konusu ek, eklendiği ismi “*dostça / bir sohbet*” örneğinde olduğu gibi sıfata ve “*Ailece tatile gittiler.*” gittiler örneğinde olduğu gibi zarfa dönüştürebilir ve bu kullanımıyla, bir “dönüştürücü ek” işlevi gösterir. “*genişçe / bir zarf*” örneğinde *geniş* sözcüğü -CA ekini almadan önce de aldıktan sonra da sıfattır. Böyle bir örnekte ise -CA eki üzerine geldiği sıfatı derecelendirerek anlamca genişletmiştir ve bundan dolayı, “genişletme eki” olarak değerlendirilebilir. Bu ekin aynı zamanda çeşitli edatları temsil etmesi de mümkündür. Söz gelimi, “*yeterince uzattıktan sonra*” örneğinde *kadar* edatını; “*Âdetince her akşam kahveye uğradı.*” gibi bir örnekte de *üzere* edatını temsil etmiştir. Bu açıdan bakıldığında da söz konusu ek, işlevsel açıdan bir “temsil eki” olarak tanımlanabilir.

İkinci olarak “*yaşça büyük (adam)*” şeklindeki örneklere bakıldığında -CA ekinin bu örneklerde de sözcük öbeği oluşturmak gibi bir işlev gösterdiğini düşünmek güçtür. Bu tip örneklerde -CA eki, eklendiği sözcüğü zarfa dönüştürmüş ve söz konusu öbek de bu zarfın bir sıfatla belli bir sıra ve anlam doğrultusunda yan yana gelmesiyle oluşmuştur. Buna göre, [*yaşça / büyük*] (*adam*) gibi bir öbek birinci unsurunun zarf ve ikinci unsurunun sıfat olması sebebiyle her iki unsuru da isim olan kısaltma öbeklerinden ayrılır. Diğer bir ifadeyle, öbeği meydana getiren sözcükler -[*yaşça / büyük*] (*adam*) şeklindeki kullanımıyla- tür bakımından [*zarf / sıfat*] (*isim*) şeklinde sıralanabilir. Dolayısıyla, [*yaşça / büyük*] örneğinde bir zarf ve sıfattan meydana gelen ve [*zarf / sıfat*] şeklinde gösterilebilecek bir yapı görülür.

Bu noktada, Türkçede [*zarf / sıfat*] yapısında başka örneklerin olup olmadığı sorgulandığında [*en / güzel*] (*günler*), [*çok / fazla*] (*para*) gibi örnekler karşımıza çıkar. Bu tip örneklerin kaynaklarda nasıl değerlendirildiğine bakıldığında ise -bazı tartışmalara rastlanmakla birlikte- temel olarak işaret edilen üç grup örnek ve buna bağlı değerlendirmeler dikkat çekmektedir. Buna göre, ilk grubu -burada üzerinde durduğumuz- zarfın sıfatı tamamladığı [*en / güzel*] (*günler*) vb. örnekler oluşturmaktadır. İkinci grubu zarfın zarfı tamamladığı [*çok / fazla*] (*çalışmış*) şeklindeki örnekler oluşturmaktadır. Üçüncü grubu ise zarfın ismi tamamlamasıyla ortaya çıkan [*sadece / Ahmet*] (*cevaplayabildi*) şeklindeki örnekler oluşturmaktadır. Bunlardan zarfın sadece sıfatı tamamladığı örnekler, Kükey (1975, s. 38-39) tarafından “Belirteç Öbeği” olarak değerlendirilmiştir. Zarfın zarfı tamamladığı örnekler, Uzun (2000, s. 140) tarafından “Zarf Öbeği” ve Dinar (2020, s. 54-56) tarafından da “Belirteç Öbeği” olarak tanımlanmıştır. Zarfın “sıfat veya zarf” türünden bir sözcüğü tamamladığı örnekler, Şimşek (1987, s. 367-369) tarafından “Belirteç Öbeği”; Hirik (2021, s. 113) tarafından “Belirteçli Ad Öbeği”; Gemalmaz (1989, s. 21), Efendioğlu (2008, s. 78) ve Özmen (2013, s. 74-75) tarafından “Zarf Tamlaması”, Ertane Baydar ve Baydar (2001, s. 42) tarafından “Zarf Grubu” ve Karahan (2023, s. 71) tarafından “Sıfat Tamlaması” olarak ele alınmıştır. Zarfın “sıfat, zarf veya isim” türünden bir sözcüğü tamamladığı örnekler ise Delice (2007, s. 35) tarafından “Zarf Öbeği” olarak adlandırılmıştır. Ayrıca, Balyemez (2018, s. 237-239) tarafından konuyla ilgili adlandırma sorunları ele alınmıştır. Bu konuda söz konusu örneklerin bilinen sıfat tamlaması yapısına uygun olmadığına dikkat çeken Balyemez (2018, s. 239), yine de -ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine yakın bir terim olması sebebiyle- “sıfat tamlaması” adlandırmasının tercih edilebileceğini ancak bunun yanında, “zarf öbeği” ve “zarf tamlaması” terimlerinin de dikkate alınması ve tartışılması gerektiğini belirtmiştir. Ertane Baydar (2012, s. 191-192) da *en*, *daha*, *pek* sözcüklerinin zarf olduğunu ve bu sözcüklerin ancak sıfat veya zarf türündeki sözcüklerle kullanılabileceğini belirterek ortaya çıkan örneklerin sıfat tamlaması özelliği göstermediğinin altını çizmiştir.

Kısaca, [*en / büyük*] ve [*çok / fazla*] gibi örneklerin adlandırılması konusunda kaynaklarda öne çıkan terimlerin başlıcaları şunlardır: “zarf tamlaması”, “zarf öbeği”, “belirteç öbeği”, “belirteçli ad öbeği” ve “sıfat tamlaması”. Bunlardan sıfat tamlamalarında görülen [*sıfat / isim*] şeklindeki yapı, yukarıda sözü edilen örneklerin [*zarf / zarf*], [*zarf / sıfat*] veya [*zarf*

/ isim] şeklinde gösterebileceğimiz yapıyla kanaatimizce örtüşmemektedir ve bu sebeple, söz konusu örnekleri tanımlamak üzere sıfat tamlaması dışındaki diğer terimlerden birinin tercih edilmesi daha uygun görünmektedir. Burada tercih edilen terim ise “zarf öbeği” olacaktır.

Bu çerçevede, [yaşça / büyük] (adam) örneğine geri dönmek gerekirse bu örneğin [çok / büyük] (adam) örneğiyle sözdizimsel açıdan daha farklı bir yapıda olmadığı ifade edilebilir. Yani, her iki örnekte de [zarf / sıfat] (isim) şeklinde bir öbek söz konusudur. Buradaki [zarf / sıfat] yapısının birinci unsuru olarak her ne kadar *en, daha, pek, çok, fazla* vb. zarflar öne çıksa da -CA ekini alarak zarflaşan sözcüklerin de aynı yapı içinde söz konusu zarfların yerini alabildiği görülmektedir. Dolayısıyla, [yaşça / büyük] öbeğinin birinci unsuru [en / büyük], [daha / büyük], [çok / büyük], [pek / büyük], [fazla / büyük] vb. zarf öbeklerinin birinci unsuruyla dizisel açıdan eş değerli görünmektedir. Aynı diziselliğin [kendince / haklı] ve [daha / haklı], [sayıca / az] ve [çok / az], [zekâca / üstün] ve [en / üstün] vb. şekillerde diğer örnekler için de geçerli olduğu ifade edilebilir. Bu durumda, kanaatimizce söz konusu örnekleri eşitlik öbeği şeklinde ayrı bir öbek türü olarak tanımlamak yerine [en / büyük], [daha / büyük] vb. örneklerle aynı bağlamda değerlendirmek ve bu doğrultuda, zarf öbeği olarak tanımlamak daha uygun görünmektedir.

Özetlemek gerekirse elimizdeki örnekler kendi içinde ikiye ayrılabilir. Bunlardan ilki, [insanca / davranış] şeklinde olan örneklerdir. Bu örnek tipinde -CA ekinin eklendiği ismi sığara dönüştürdüğü ve bu sıfatın da kendinden sonra gelen ismi nitelediği görülmektedir. Dolayısıyla, söz konusu örnekler, [sıfat / isim] şeklinde bir yapısal özelliğe sahiptir. Bu yapı, sıfat tamlaması olarak tanımlanabilir. İkinci grubu ise [yaşça / büyük] (adam) şeklindeki örnekler oluşturmaktadır. Bu tip örneklerde ise -CA ekinin eklendiği sözcüğü zarfa dönüştürdüğü ve bu zarfın da kendinden sonra gelen sıfat işlevindeki bir sözcüğü tamamladığı görülmektedir. Bir zarf ve bir sıfattan meydana gelen [zarf / sıfat] şeklindeki bu yapı da [en / büyük], [daha / büyük], [çok / büyük], [fazla / büyük] vb. örneklerle benzer bir yapısal özellik göstermektedir. Bundan dolayı, ikinci gruptaki söz konusu örnekler de bir zarf öbeği olarak değerlendirilebilir.

Sonuç

Bir ekin bir sözcük öbeği oluşturabilmesi için bu ekin iki veya daha fazla sözcük arasındaki anlamsal ve yapısal bağlantıyı sağlaması ve böylece, sözcükleri bir sözcük öbeği oluşturacak şekilde bir arada tutabilmesi gerekir. -CA ekinin işlevlerine bakıldığında ise bu ekin bir sözcük öbeği kurmaktan ziyade üzerine geldiği ismi ya sığara ya da zarfa dönüştürdüğü gözlenmektedir. Böylece, söz konusu eki alarak sıfat veya zarf işlevi kazanan her sözcük, sözdizimi içinde sıfat ve zarf türündeki diğer sözcüklerle benzer şekillerde kullanılabilir.

Buna göre, sıfat işlevli örneklerin diğer tüm sıfatlar gibi sıfat tamlamalarının birinci unsurunu oluşturduğu ifade edilebilir ve [insanca / davranış], [dostça / sesler], [milyonlarca / çocuk] vb. örnekler bu çerçevede değerlendirilebilir. Bu tip örneklerde -CA

eki, eklendiği sözcüğü bir sıfat tamlamasında sıfat olarak bulunabilecek alternatif öğelerden biri hâline getirmektedir. Bundan dolayı, söz gelimi [*insanca / davranış*] örneği, -CA ekinin *insan* ve *davranış* sözcükleri arasındaki bağlantıyı sağlamasıyla değil; tıpkı [*çocuksu / davranış*] örneğinde olduğu gibi bir sıfat ve ismin yan yana gelmesiyle oluşmuştur.

Zarf işlevli örnekler için de benzer bir durumun geçerli olduğu ifade edilebilir. Zarflar, sözdizimi içinde ya bir fiili ya da bir fiilimsiyi tamamlayan sözcüklerdir. Bunun yanında, [*en / güzel*], [*daha / iyi*], [*çok / fazla*] gibi zarf öbekleri içinde karşımıza çıkabilirler. -CA ekini alarak zarflaşan sözcükler de -aslında bir fiili veya fiilimsiyi tamamlamaları da mümkün olmakla birlikte- bu çalışmanın konusunu oluşturan [*kendince/ haklı*] (*sebepler*), [*yaşça / büyük*] (*adam*), [*sayıca / üstün*] (*asker*) gibi sözcük öbekleri içinde karşımıza çıkabilmektedir. Bu öbeklerin tanımlanması konusunda ise söz gelimi [*sayıca / üstün*] (*asker*) örneğinde görülen [*zarf / sıfat*] yapısının [*en / üstün*] (*asker*) örneğindeki [*zarf / sıfat*] yapısıyla olan benzerliği dikkate alınabilir. Bu açıdan bakıldığında -CA eki, *sayı* ve *üstün* sözcükleri arasında anlamsal ve yapısal bir bağ kurmaktan ziyade üzerine geldiği sözcüğü zarfa dönüştürerek bu sözcüğü bir zarf öbeğinde birinci unsur olarak bulunabilecek alternatif öğelerden biri hâline getirmiş görünmektedir.

Kısaca, eldeki örneklerin bir kısmı sıfat tamlamalarına ve bir kısmı da zarf öbeklerine özgü bir yapısal özellik göstermekte ve dolayısıyla, “eşitlik öbeği” adlandırmasını karşılayacak belli bir örnek tipi bulunmamaktadır. Bundan dolayı, Türkçenin sözcük öbekleri arasında böyle bir öbek türünün gösterilmesi konusu, tekrar gözden geçirilmelidir.

Kaynaklar | References

- Aktan, B. (2009). Türkiye Türkçesinin söz dizimi. Gazi Kitabevi.
- Altun, M. (2023). Türkçede söz dizimi çözümlemeleri Türk romanlarından örneklerle. Pegem Akademi.
- Balyemez, S. (2018). Dil bilgisi üzerine açıklamalar. Pegem Akademi.
- Banguoğlu, T. (1974). Türkçenin grameri. TDK Yayınları.
- Bilgegil, K. (1963). Eğitim enstitüleri için Türkçe dilbilgisi edebiyat bilgi ve teorilerine giriş. Güzel İstanbul Matbaası.
- Böler, T. (2019). Türkiye Türkçesi söz dizimi. Kesit Yayınları.
- Delice, H. İ. (2000). Türk dilinde işlevsel ek tasnifi denemesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 9 (1), 221-235.
- Delice, H. İ. (2007). Türkçe sözdizimi. Kitabevi.
- Demir, N. (2009). Türkçe cümle bilgisi. Altınordu Yayınları.
- Dinar, T. (2020). Söz öbekleri. E. Boz (Ed.), *Türkiye Türkçesi IV Sözdizimi* içinde (s. 35-82). Gazi Kitabevi.
- Efendioğlu, S. (2008). Zarf tamlaması. *Türk Dili Araştırmaları Yıllık Belleten*, 56 (2008/I), 71-80.
- Ergin, M. (1962). Türk dil bilgisi. İstanbul Matbaası.
- Ertane Baydar, A. S. & Baydar, T. (2001). Türkiye Türkçesinde kelime grupları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 16, 27-47.
- Ertane Baydar, A. S. (2012). Kuzeybatı grubu Türk lehçelerinde zarf grubu. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(23), 183-197.
- Gemalmaz, E. (1989). Uyum ve standart Türkiyeli Türkçesi'nde uyumlar. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını.
- Gökdayı, H. (2000). Türkçede öbekler. Kriter Yayınevi.
- Hatiboğlu, V. (1972). Türkçenin sözdizimi. TDK Yayınları.
- Hirik, S. (2021). Söz dizimi kuramları bağlamında türkçede baş unsur. Gazi Kitabevi.
- Karaağaç, G. (2011). Türkçenin söz dizimi. Kesit Yayınları.
- Karaca, H. (2013). Türkiye Türkçesinde eklerin işlevleri. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Karahan, L. (2006). Türkçede söz dizimi. (11. baskı). Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (2023). Türkçede söz dizimi. (29. baskı). Akçağ Yayınları.
- Karaörs, M. (1993). Türkçenin söz dizimi ve cümle tahlilleri. Erciyes Üniversitesi Yayınları.

- Koç, N. (1990). Yeni dilbilgisi. İnkılâp Kitabevi.
- Korkmaz, Z. (2005). Türk dilinde +ça eki ve bu ek ile yapılan isim teşkilleri üzerine bir deneme. *Türk Dili Üzerine Arştırmalar I* içinde (s. 12-84). TDK Yayınları.
- Kükey, M. (1975). Uygulamalı örneklerle Türkçenin sözdizimi. Kardeş Matbaası.
- Kültüral, Z. (2018). Türkiye Türkçesi cümle bilgisi. Palet Yayınları.
- Özkan, A., Toker, M. & Aşçı, U. D. (2016). Türkiye Türkçesi söz dizimi. Palet Yayınları.
- Özkan, M. & Sevinçli, V. (2011). Türkiye Türkçesi söz dizimi. Akademik Kitaplar.
- Özmen, M. (2013). Türkçenin sözdizimi. Karahan Kitabevi.
- Sağlam, S. (1977). Türkçenin sözdizimi örneklerle tümce çözümlemeleri. Güneydoğu Modern Matbaa.
- Şimşek, R. (1987). Örneklerle Türkçe sözdizimi tümceler-belirtme öbekleri-çözümleme. Kuzey Gazetecilik Matbaacılık.
- Uygur, C. V. (1997). Eşitlik (ekuvatif) eki ve eşitlik (ekuvatif) grubu üzerine. *Türk Dili Dergisi*, 546, 547-548.
- Uzun, N. E. (2000). Anaçizgileriyle evrensel dilbilgisi ve Türkçe. Multilingual.